

Yhteenveto ympäristökasvatuksesta 2022

Luontoretket ja -tapahtumat

Ohjattujen luontoretkien ja -tapahtumien osalta korona aiheutti edellisvuosien tapaan ongelmia. Retket aloitettiin vasta elokuun lopulla, kun Suomen luonnon päivänä retkeiltiin Yyterissä. Syyskuun sieniretki suuntautui Kullaan maisemiin ja lokakuun alun lasten ja muiden luonnonystävien Pimeä metsä -tapahtuma Porin Ladun Susisuo toimintakeskukseen. Osallistujia retkillä oli kaikkiaan 75 ja niiden järjestämisestä yhteistyössä elinvoima- ja ympäristötoimialan kanssa vastasivat Porin Latu ry ja Porin Seudun Sieniseura ry.

Meri-Porin luontoreitistö ja Yyteri

Meri-Porin luontoreitistöllä liikkui arviolta 40 000–45 000 kävijää. Vuodenvaihteessa 2021–2022 valmistui Herrainpäivien lankonki. Sen kautta avautui suora reitti Yyterin sannoilta Herrainpäivien kärkeen. Reitti oli erittäin suosittu retkeilykohde, kuten myös elokuussa 2021 käyttöön otettu Munakarinsäikän tulentekopaikka.

Vieraslajinäyttelyt ja -talkoot

Vuonna 2022 käynnistyi kolmivuotinen Porin jokisuiston vieraskasvilajit hallintaan -hanke, jota toteutetaan yhteistyössä teknisen toimialan infrayksikön kanssa. Hankkeen toimesta järjestettiin 13 talkoot, joihin osallistui yhteensä 79 henkilöä. Osa talkoolaisista oli koululaisia Porin seudun steinerkoulusta. Vieraslajinäyttely oli esillä Luontotalo Arkissa 5.4.-17.6.2022 ja pääkirjastossa aikuisten osastolla 20.6.-9.7.2022.

Earth Hour 26.3.2022

Kansainvälistä Earth Hour -ilmastotapahtumaa toteutettiin yhteistyössä Palveluliikelaitoksen kanssa. Kaikissa kaupungin päiväkodeissa ja kouluissa oli Earth Hour -viikolla tarjolla ilmastoystävällinen kasvislounas. Lukiolaisille on tarjolla kasvisruokaa päivittäin sekaruuan rinnalla, jolloin erilaisiin kasvisruokiin voi tutustua omaehtoisesti ilman erityisruokavaliointia. Viimeisen vuoden aikana kasvisruoan menekki lukiossa on vähentynyt jonkin verran. Palveluliikelaitoksen koululaisille marraskuussa 2022 tehdyssä kyselyssä yli puolet reilusta 1300 vastaajasta vastasi, että voisi kuitenkin maistaa kasvisruokaa, jos sitä olisi normiruoan rinnalla tarjolla. Salaattien osalta kouluissa on siirrytty tarjoamaan isolta osin komponentit erikseen mikä on vähän lisännyt salaatin menekkiä.

Earth Hour -teemasta päiväkotien ja koulujen käytettävissä oli WWF:n laatimat materiaalit ruoan, liikenteen ja kulutuksen vaikutuksista maapallon hyvinvoinnille.

Mahanpuruja muovista -kampanja

Suunnittelu- ja kehittämissyksikön, Lastenkulttuurikeskus Kruunupään ja teknisen toimialan yhteinen kampanja haastoi keväällä 2022 yläkoululaiset ideoimaan erilaisia maahan, hulevesikaivon kannen ympärille ja viereen sopivia kuvia. Kuvien tarkoituksena oli herättää ohikulkijoiden mielenkiinto roskien

kulkeutumisesta vesistöihin. Roskat kulkeutuvat vesistöihin joko suoraan ihmisen kädestä tai esimerkiksi hulevesijärjestelmää pitkin. Kampanjalla haluttiin korostaa, että jokainen kaupunkilainen voi omalla käyttäytymisellään vaikuttaa roskaantumisen vähentymiseen.

Kaikkiaan kuvataidehaasteeseen saatiin 60 tehtävänannon mukaista työtä ja niitä ideoimassa oli lähes sata oppilasta Länsi-Porin, Porin Lyseon ja Porin suomalaisen yhteislyseon kouluista sekä Meri-Porin yhtenäiskoulusta. Oppilaat ymmärsivät haasteen tavoitteet erinomaisesti. Roskaantumisen ehkäisy ja sanoma siitä, että sadevesikaivo on reitti vesistöön, tulivat vaikuttavalla tavalla esille monissa töissä.

Kolme oivaltavinta työtä palkittiin, ja niistä kahden pohjalta suunniteltiin lopulliset tarrat koristamaan kymmenen sadevesikaivon ympäristöä Porin keskustan alueella sekä Yyterissä. Kampanja toteutettiin 31.5.-23.6.2022. Haasteeseen osallistuneista töistä pidettiin myös näyttely samoihin aikoihin Porin pääkirjastolla.

Pidä Saaristo Siistinä ry:n alun perin ideoimaa Mahanpuruja muovista -kampanjaa on toteutettu muutamissa kaupungeissa kesästä 2019 lähtien valmistarroilla. Poriin kampanja haluttiin rantauttaa uudella, osallistavalla tavalla, haastamalla yläkoululaiset ideoimaan tarroja.

Koulujen ympäristöviikko 5.-9.9.2022

Jo 12. kertaa järjestetyllä koulujen ympäristöviikolla oppilaita tutustui Polsanluotoon, luomuviljelytilan ja SPR:n Kontin toimintaan, kompostointipuistoon ja Porin kierrätyskeskuksen toimintaan. Heitä vieraili myös Luontotalo Arkissa, Rakennuskulttuuritalo Toivossa, Porin taidemuseossa, Väinölän lyhytaaltoasemalla sekä kauppakeskus Puuvillassa. Ykkös- ja kakkosluokkalaisia kävi liikennepuistossa sekä kuuntelukävelyllä. Vähän vanhempia alakoululaisia sekä yläkoulun oppilaita osallistui Porin metsässä Marttojen sieniretkelle, ja Porin riistanhoitoyhdistys opasti 5.-6. -luokkalaisia luonto- ja erätietouteen Makholmassa. Aikaisempien vuosien tapaan myös Suomen Hyötytuuli Oy:n tuulivoiman opastuskeskuksessa esiteltiin tuulivoimantuotantoa. Lisäksi Eetti ry järjesti lukiolaisille kolme työpajaa aiheesta Tunnista viherpesu!

Kaikkineen viikon tapahtumiin osallistui lähes 1000 oppilasta. Osallistujamäärä oli alhaisempi kuin koronaa edeltävinä vuosina. Kohteisiin liikkumisessa kannustettiin tutustumaan Porin Linjojen aikatauluihin ja käyttämään joukkoliikennettä, mikäli tapahtumapaikat eivät olleet jalankulku- tai pyöräilyetäisyydellä. Pinta-alaltaan laajassa kaupungissa liikkuminen aiheuttaa jonkin verran haasteita. Niitä helpottamaan osalle luokista suunnittelu- ja kehittämissyksikkö kustansi tilausbussikujetuksia. Muutamien luokkien osallistuminen viikon ohjelmatarjontaan peruuntui kulkemishaasteiden takia.

Osa ympäristöviikon vierailukohteista varattiin aikaisempien vuosien tapaan loppuun jo ensimmäisen ilmoittautumispäivän kuluessa. Teemaviikon yhteydessä on korostettu, että moneen kohteeseen pääsee tutustumaan myös muulloin kuin ympäristöviikolla ottamalla sinne suoraan yhteyttä.

Kuninkaanhaan ja Kaarisillan koulujen Yyteri-päivät

Kuninkaanhaan koulun oppilaat ovat vuodesta 2015 lähtien osallistuneet luonnonhoitotoimiin Yyterissä. Keväällä 2022 toiminnallisten Yyteri-päivien aikana 8. luokkalaiset istuttivat rantavehneitä, saivat lisätietoa dyyniluonnon suojelusta ja roskaantumisesta sekä tutustuivat Herrainpäivien rantalehtoon.

Syksyllä Kaarisillan 7. luokkalaisten Yyteri-päivän aiheina olivat dyynimuodostumien synty ja kuluminen, jokamiehenoikeudet sekä roskaaminen. Oppilaat myös haravoivat rannalle kertynyttä levää sekä oppivat rehevöitymisestä, Itämeren tärkeistä avainympäristöistä ja rantametsistä.

Ympäristöpolku -sivusto

Internet-sivustolle <https://intopolku.pori.fi/> on koottu kaupungin ja yhteistyökumppaneiden tarjoamia kulttuuri-, kirjasto- ja ympäristöaiheisia oppimissisältöjä ja vierailukohteita päiväkotit- ja kouluryhmille. Alasivulta ”Ympäristöpolku” löytyy materiaalia ympäristökasvatustyön tueksi kestävään ja vastuulliseen kuluttamiseen, kiertotalouden edistämiseen ja jätteen vähentämiseen. Sivusto sisältää myös Yyterin luonto -oppimiskokonaisuuden.

Intopolku-sivustolla uutisoitiin teemapäivistä ja -viikoista sekä opetusaineistoista. Kulttuuri-, kirjasto- ja ympäristöpolun yhteinen uutiskirje lähetettiin kouluille ja päiväkodeille kahdesti sekä kevätlukukauden että syyslukukauden aikana.

Energianeuvonta Satakunnassa ja ILSA-Ilmastoviisas Satakunta -hanke

Toimiala toteutti vuonna 2022 kahta maakunnan laajuista eri painotuksin päästöjen laskemiseen ja energiatehokkuuteen tähtäävää hanketta. Maaliskuussa päättynyttä ILSA – Ilmastoviisas Satakunta -hanketta rahoittivat Euroopan aluekehitysrahasto sekä satakuntalaiset kunnat. Energianeuvonta Satakunnassa -hanketta rahoittaa Energiavirasto. Hankkeet järjestivät yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tapahtumia eri puolilla Satakuntaa.

Alueellinen energianeuvonta järjesti alkuvuodesta yhteistyönä aamukahviwebinaarisarjan, jonka aiheet oli suunnattu helmikuussa taloyhtiöille ja maaliskuussa yrityksille. Energianeuvonta Satakunnassa -hanke järjesti helmikuussa kaksi webinaaria. Asiaa sähköstä -webinaari järjestettiin yhteistyössä Pohjois-Savon energianeuvonnan (Kuopion kaupunki) kanssa ja Energiatehokkuus taloyhtiössä -webinaari järjestettiin yhteistyössä Thermopolis Oy:n (Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan energianeuvonta) kanssa. Webinaarit keräsivät reilusti kuulijoita ympäri Suomea.

Maaliskuussa Satakunnan energianeuvonta järjesti yhteistyössä Thermopolis Oy:n, Feasib Consultingin (Pohjois-Suomen kuluttajien energianeuvonta) ja Kuopion kanssa kolmen illan mittaisen Taloyhtiön energiaeksperttikurssin verkkokurssina. Kurssi oli suunnattu pääasiassa taloyhtiöiden hallitusten puheenjohtajille ja jäsenille. Yhteistyön ansiosta kurssille saatiin enemmän osallistujia kuin pelkästään yhden organisaation järjestämänä.

Huhtikuussa Leader Karhuseutu ja MTK Satakunnan Ilmastotekoja ruohonjuuritasolla -hanke järjestivät Suuri energialta -webinaarin, jossa myös Satakunnan energianeuvonnalla oli puheenvuoro energiansäästövinkeistä ja saatavilla olevista eri energia-avustuksista.

Porissa järjestettiin syksyllä kaksi kotitalouden energiatilaa Porin seudun kansalaisopistossa. Ensimmäisen illan aiheena oli muun muassa eri sähkösovimukset, kulutusseurannan hyödyntäminen ja energiatehokkuus kotitalouksissa. Toisessa illassa paneuduttiin energiansäästötoimiin sovelluksien ja antureiden avulla sekä käytiin läpi lisää erilaisia energiatehokkuustoimia.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja siitä johtuva irtautuminen Venäjän tuontienergiasta nosti energian hintaa roimasti. Kuluttajien yhteydenotot neuvontaan lisääntyivät keväästä lähtien lähes nelinkertaisesti edelliseen vuoteen verrattuna. Energianeuvontahanke saikin loppuvuodelle 2022 lisämäärärahan vastatakseen kohonneeseen kysyntään ja Asetta alemmas - energiansäästökampanjan jalkauttamiseen. Asetta alemmas -kampanjaa markkinoitiin jo syyskuussa Energianeuvonnan vuosipäivä -tapahtumassa, joka Porissa järjestettiin sidosryhmätilaisuutena. Kampanja alkoi valtakunnallisella energiansäästöviikolla 10.10.2022.

Eri luento- ja energianeuvontatilaisuuksia oli kampanjan myötä syksyn aikana ympäri Satakuntaa lähes viisitoista. Porissa järjestettiin useita tilaisuuksia energiansäästökampanjoista eri eläkeläiskerhoille ja pienkiinteistönomistajille. Osallistujia Porin tilaisuuksissa oli kaikkiaan noin 210 henkilöä.

Vuonna 2021 käynnistynyt taloyhtiöfoorumi jatkoi toimintaansa viime vuonnakin. Tapaamisia oli kolme eri aihealueiden merkeissä. Lisäksi yksi tapaaminen järjestettiin verkossa yhteistyössä Pohjois-Suomen energianeuvonnan foorumin kanssa. Pori, Feasib, Kuopio ja Thermopolis järjestivät myös yhdessä kaikille taloyhtiöille suunnatun webinaarin lämmönjakokeskusten uusimisesta matalalämpöiseen kaukolämpöverkkoon soveltuviksi.

Energianeuvonta Satakunnassa -Facebook sivuilla jaettiin tietoa energiatehokkuudesta, kulutuksen vähentämisestä ja eri tapahtumista.

Vastuullisuustyö/Reilun kaupan kaupunki

Reilun kaupan teema oli esillä tasaisesti koko vuoden 2022 ajan. Helmikuussa ystävänpäivänä Reilun kaupan kannatustyöryhmä muisti reilulla suklaalla koulujen henkilökuntaa. Samalla ystävänpäivän merkeissä kannatustyöryhmä haastoi myös koulut työpaikkoina taukoilemaan reilusti Reilun kaupan kahvilla ja teellä.

Maailman banaanipäivää vietettiin keskiviikkona 20. huhtikuuta. Keltainen herkkuhedelmä oli keskiössä niin Reilun kaupan kaupungin Porin kouluissa kuin myös torilla, jossa Satakunnan Ammattikorkeakoulun matkailualan opiskelijat järjestävät Reilun kaupan tapahtuman. Huhtikuussa nuukuusviikon somekampanjan yhteydessä pidettiin myös kilpailu, jossa palkintona oli Reilun kaupan puuvillasta valmistettu Pori-brändin karhukassi ja pyyhesetti.

Valtakunnallinen pyöräilyviikko starttasi toukokuussa. Pyörällä töihin -teemapäivänä Viisaan liikkumisen työryhmän jäseniä oli Maantiekadulla ja torilla sekä Paanakedonkadulla jakamassa aamulla Reilun kaupan banaaneja työmatkapyöräilijöille. Niin ikään Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijat osallistuivat Reilun kaupan edistämiseen Porissa toukokuussa järjestetyssä Porilaine peräkonttikirppis -tapahtumassa.

Kesäkuussa Reilun kaupan kannatustyöryhmän Facebook- ja Instagram-kanavilla järjestettiin kilpailu, jossa palkintoina oli Reilu kauppa -sertifioituja grillimausteita. Heinäkuussa 7.7. kansainvälisenä suklaapäivänä edistettiin eettisesti tuotetun kaakaon ja suklaan asiaa. Kävelykadulla ja maa-uimalassa jaettiin kaupunkilaisille reilusti tuotettuja kaakaojuomajauhepusseja ja kannustettiin valmistamaan kaakaosta kotona kylmä kaakaojuoma virkistämään aurinkoisia kesäpäiviä.

Lisäksi heinäkuussa osallistuttiin Suomi Areenan Kansalaistorilla kaupungin kontilla reiluttamiseen. Paikalla olivat myös Reilu kauppa ry:n vastuullisuusjohtaja ja kansalaistoiminnan asiantuntija. Päivän aikana esiteltiin Reilun kaupan toimintaa Suomessa ja Porissa. Kontilla poikenneille oli tarjolla Reilun kaupan banaaneja sekä Reilu kauppa-aiheinen kisavisa reiluine palkintoineen. Reilun kaupan teemalla oltiin mukana myös Ohjaamo Porin nuorille aikuisille suunnatussa kierrätystapahtumassa heinäkuun lopulla.

Syyskuussa työpaikkoja kannustettiin vaihtamaan kahvihuoneiden kahvitarjoilut reiluiksi ja muistutettiin vastuullisen kahvintuotannon vaalisesta. Lokakuussa Suomen Reilun kaupan viikolla vastuullisuutta tehtiin näkyväksi päiväkodeissa banaanivälipalalla, Banaanin matka -julistein sekä Pablo Banaani -videon välityksellä. YK:n lapsen oikeuksien viikolla marraskuussa perhepäivähoitajille lahjoitettiin Reilu kauppa -sertifioituja urheilupalloja.

Reilun kaupan ja eettisen vastuullisuuden edistämisen vuosi 2022 päätettiin joulunajan arvontaan. Reilu Pori -kannatusryhmä järjesti kilpailun Instagramissa ja Facebookissa, joissa palkintoina arvottiin Reilun kaupan suklaata sisältävät joulukalenterit. Postauksissa nostettiin samalla esiin suklaateollisuuteen edelleen liittyviä karuja epäkohtia; modernia orjuutta ja lapsityövoimaa.

Reilusta kaupasta viestittiin useampia kertoja kuukaudessa Reilun kaupan kannatustyöryhmän sosiaalisen median kanavilla sekä kuukausittain kaupungin uutis- ja somekanavilla. Lisäksi opettajia infottiin Intopolun Reilu kauppa -opetusmateriaaleista.

Pori 2030 -strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.4.2022. Strategian vastuullisuus -teemaan sisältyy Reilun kaupan kaupunkina myös hankintojen eettisyyden edistäminen. Kaupungintalon kahvituksissa siirryttiin elokuusta lähtien kokonaan Reilu kauppa -sertifioitujen kahvin käyttöön. Myös kaupungin puuvillaisten brändituotteiden valikoimassa Reilun kaupan puuvillasta valmistettujen tuotteiden osuus on lisääntynyt.